

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2021
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Wiedza o społeczeństwie
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Termin egzaminu:</i>	11 maja 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	17 września 2021 r.

Województwo lubelskie

Opracowanie

dr hab. Piotr Załęski (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Anna Rąbiega (OKE we Wrocławiu)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Andrzej Kaptur (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2020/2021 egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie został przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 marca 2020 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z wiedzy o społeczeństwie składał się z 30 zadań, spośród których 9 zadań zawierało dwie części, 1 zadanie – trzy części, a 1 zadanie – cztery części. Łącznie w arkuszu znalazło się zatem 44 polecenia. 12 poleceń było sformułowanych do zadań (lub ich części) zamkniętych (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, na dobieranie). Treści każdego z bloków w nauczaniu WOS-u zostały uwzględnione, przy tym najwięcej zadań dotyczyło bloku *Polityka*, a najmniej – *Gospodarka*. Do każdego z zadań testowych dołączono materiał źródłowy.

Każde z zadań sprawdzało umiejętności w obszarze wymagań ogólnych: wykorzystanie i tworzenie informacji. 4 zadania (lub ich części) weryfikowały wyłącznie ten obszar, dwa obszary były sprawdzane przez 34 zadania (lub ich części), trzy obszary – przez 4 zadania (lub ich części), a cztery obszary – przez 1 część zadania. Wypracowania weryfikowały trzy lub pięć wymagań ogólnych. W związku z powyższym wybrano do każdego zadania jedno wymaganie ogólne realizowane w największym stopniu. Wykorzystanie i tworzenie informacji (I) to wymaganie, które spełniają we wskazanym stopniu zadania: 3., 4.1., 5.1., 6., 10., 12.4. i 30. (łącznie 18 punktów); Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów (II) – zadania: 1., 2., 5.2. i 9. (łącznie 4 punkty); Współdziałanie w sprawach publicznych (III) – zadanie 21. (2 punkty); Znajomość zasad i procedur demokracji (IV) – zadania: 7., 8., 11., 12.1., 12.2., 12.3., 13., 14.1., 14.2. i 15.3. (łącznie 10 punktów); Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej (V) – zadania: 4.2., 15.1., 15.2., 16., 17., 18.1., 18.2., 19., 20. i 24.1. (łącznie 12 punktów); Rozumienie zasad gospodarki rynkowej (VI – III etap) – zadanie 22.1. i 22.2. (łącznie 2 punkty); Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony (VI – IV etap, zakres podstawowy) – zadania 23. i 24.2. (łącznie 2 punkty); Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie (VI – IV etap, zakres rozszerzony) – zadania: 25., 26.1., 26.2., 27.1., 27.2., 28., 29.1. i 29.2. (łącznie 10 punktów).

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać maksymalnie 60 punktów, w tym: 12 za zadania zamknięte, 36 za zadania otwarte (krótkiej odpowiedzi i z luką) oraz 12 za wypracowanie. Podczas rozwiązywania zadań można było korzystać z kalkulatora prostego.

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz.493, z późn. zm.).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		953
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	827
	z techników	126
	ze szkół na wsi	34
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	206
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	439
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	274
	ze szkół publicznych	889
	ze szkół niepublicznych	64
	kobiety	600
	mężczyźni	353
	bez dysleksji rozwojowej	851
	z dysleksją rozwojową	102

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 3 osoby – laureatów i finalistów Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.

1a 1. T ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący	2
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	Ogółem	3

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		11 maja 2021	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		180 minut	
Liczba szkół		155	
Liczba zespołów egzaminatorów		3	
Liczba egzaminatorów		48	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		13	

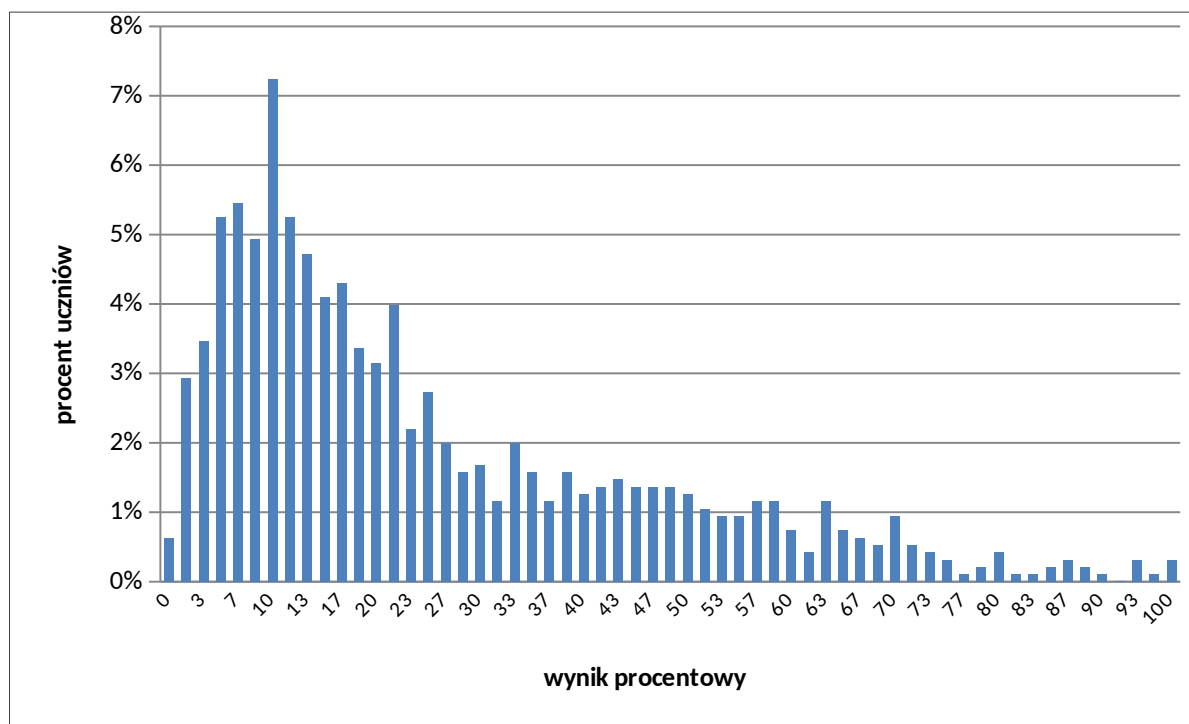
² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2223, z późn. zm.).

³ Ustawa o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, z późn. zm.).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1. ROZKŁAD WYNIKÓW ZDAJĄCYCH

la 2. T WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	953	0	100	18	10	25	21
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	827	0	100	20	10	28	21
z techników	126	0	63	8	5	12	11

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	2. Socjalizacja i kontrola społeczna. Zdający: 2) opisuje przejawy kontroli społecznej w życiu codziennym. 3. Grupa społeczna. Zdający: 3) wyjaśnia znaczenie grup odniesienia pozytywnego i negatywnego w procesie socjalizacji.	56%
2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	1. Życie zbiorowe i jego reguły. Zdający: 3) wyjaśnia, co to jest anomia, omawia jej przyczyny i skutki.	55%
3.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	13. Opinia publiczna. Zdający: 3) odczytuje i interpretuje tabele i wykresy prezentujące wyniki badania opinii publicznej.	24%
4.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe. Zdający: 4) charakteryzuje mniejszości narodowe, etniczne i grupy imigrantów żyjące w Polsce (liczebność, historia, kultura, religia itp.) [...].	31%
4.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe. Zdający: 4) charakteryzuje mniejszości narodowe, etniczne [...]; wymienia prawa, które im przysługują.	49%
5.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	4. Struktura społeczna. Zdający: 3) podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej.	14%
5.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	4. Struktura społeczna. Zdający: 1) opisuje strukturę klasowo-warstwową polskiego społeczeństwa [...]; 3) podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej; 5) charakteryzuje wybrane problemy życia społecznego w Polsce [...].	16%
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	12. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 5) przedstawia zasady zakładania i funkcjonowania stowarzyszeń [...] w Polsce. (IV etap z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 3) [...] interpretuje proste przepisy prawne.	44%
7.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 6) wyjaśnia, czym jest referendum [...]. 19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 2) charakteryzuje krótko ustroje polityczne Niemiec, Wielkiej Brytanii [...]. (III etap) 20. Integracja europejska. Zdający: 4) wskazuje na mapie członków Unii Europejskiej i uzasadnia swoją opinię na temat jej dalszej integracji [...].	23%
8.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	12. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 1) wymienia podmioty społeczeństwa obywatelskiego.	48%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	(III etap) 5. Udział obywateli w życiu publicznym. Zdający: 1) przedstawia główne podmioty życia publicznego (obywatele, zrzeszenia obywatelskie, [...] instytucje publiczne [...]) [...]. (III etap) 16. Samorządy i ich znaczenie. Zdający: 1) uzasadnia potrzebę samorządności w państwie demokratycznym i podaje przykłady działania samorządów zawodowych [...].	
9.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	2. Socjalizacja i kontrola społeczna. Zdający: 3) wyjaśnia na przykładach, w jaki sposób dochodzi do stygmatyzacji społecznej i jakie mogą być jej skutki. 4. Struktura społeczna. Zdający: 4) opisuje mechanizm i skutki społecznego wykluczenia [...].	54%
10.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	18. Instytucja państwa. Zdający: 3) opisuje najważniejsze teorie genezy państwa (Arystotelesa, teistyczna, umowy społecznej, podboju, marksistowska).	40%
11.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	22. Współczesna demokracja w Polsce i na świecie – problemy i zagrożenia. Zdający: 3) wyjaśnia, dlaczego tak wielu obywateli nie uczestniczy w życiu politycznym [...]. 36. Prawa człowieka. Zdający: 4) rozważa, odwołując się do historycznych [...] przykładów, dlaczego dochodzi do łamania praw człowieka na wielką skalę przez reżimy autorytarne. (III etap) 10. Państwo i władza demokratyczna. Zdający: 2) wskazuje różnice w sytuacji obywatela w ustroju demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym.	21%
12.1.		17. Systemy partyjne. Zdający: 4) opisuje podstawowe zasady ordynacji większościowej i proporcjonalnej w powiązaniu z systemem dwupartyjnym i wielopartyjnym.	36%
12.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji. 17. Systemy partyjne. Zdający: 4) opisuje podstawowe zasady ordynacji większościowej i proporcjonalnej w powiązaniu z systemem dwupartyjnym i wielopartyjnym; 6) analizuje argumenty na rzecz ordynacji większościowej i proporcjonalnej.	21%
12.3.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji. 17. Systemy partyjne. Zdający: 4) opisuje podstawowe zasady ordynacji większościowej i proporcjonalnej w powiązaniu z systemem dwupartyjnym i wielopartyjnym. 25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) wyjaśnia różnice między ordynacjami wyborów parlamentarnych i prezydenckich w Polsce.	19%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
12.4.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji. (III etap) 12. System wyborczy i partyjny. Zdający: 1) wymienia partie polityczne obecne w Sejmie; wskazuje te, które należą do koalicji rządzącej, i te, które pozostają w opozycji. (II etap). Ojczyzna. Zdający: 2) wskazuje na mapie i opisuje główne regiony Polski.	15%
13.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	16. Polityka, ideologie, doktryny i programy polityczne. Zdający: 5) charakteryzuje najważniejsze współczesne doktryny polityczne (chrześcijańska demokracja, konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjaldemokracja, socjalizm).	31%
14.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 1) podaje cechy charakterystyczne różnych modeli ustrojowych państw demokratycznych [...];	46%
14.2.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	2) charakteryzuje krótko ustroje polityczne [...] Szwajcarii, Włoch [...].	17%
15.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.	25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) określa główne kompetencje prezydenta w relacjach z parlamentem, rządem, władzą sądową, a także sposób sprawowania władzy w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej. (IV etap z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 3) [...] interpretuje proste przepisy prawne.	19%
15.2.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 3) charakteryzuje główne fazy kształtowania się systemu demokratycznego. (IV etap z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 3) wymienia źródła prawa [...] (III etap) 11. Rzeczpospolita Polska jako demokracja konstytucyjna. Zdający: 1) wyjaśnia, co to znaczy, że konstytucja jest najwyższym aktem prawnym w Rzeczypospolitej Polskiej.	45%
15.3.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 3) charakteryzuje główne fazy kształtowania się systemu demokratycznego. (III etap) 10. Państwo i władza demokratyczna. Zdający: 4) wskazuje najważniejsze tradycje demokracji (antyczna, europejska, amerykańska, polska).	31%
16.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	20. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wymienia i ilustruje przykładami funkcje władzy ustawodawczej. (IV etap z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 3) [...] interpretuje proste przepisy prawne.	20%
17.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	28. Samorząd terytorialny w Polsce. Zdający: 1) omawia formy demokracji przedstawicielskiej i bezpośredniej w samorządach terytorialnych [...]. (III etap) 17. Gmina jako wspólnota mieszkańców. Zdający: 2) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym	33%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
		podejmowania decyzji w sprawie budżetu.	
18.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	29. Prawo. Zdający: 2) rozpoznaje rodzaje prawa ([...] cywilne, karne, administracyjne). 30. System prawny Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) wskazuje gałęzie prawa i kodeksy, w których szukać należy odpowiednich przepisów. (IV etap z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 4) [...] wskazuje, w jakim kodeksie można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy.	52%
18.2.		32. Prawo cywilne i rodzinne. Zdający: 2) stosuje w analizie przypadku podstawowe pojęcia i zasady prawa cywilnego (osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych, odpowiedzialność cywilna). 35. Obywatel wobec prawa. Zdający: 1) odnajduje w odpowiednim akcie prawnym przepis dotyczący wybranego kazusu prawnego i interpretuje go.	41%
19.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	34. Prawo administracyjne. Zdający: 1) odróżnia akty administracyjne od innego rodzaju dokumentów [...]. 35. Obywatel wobec prawa. Zdający: 2) wskazuje, do jakich instytucji i osób można się zwrócić o pomoc prawną w konkretnych sytuacjach.	24%
20.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	27. Organy kontroli państwowej, ochrony prawa i zaufania publicznego. Zdający: 2) przedstawia uprawnienia i sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich. 31. Sądy i Trybunały. Zdający: 3) przedstawia strukturę sądownictwa w Polsce i wyjaśnia, jaką rolę odgrywają w niej Sąd Najwyższy [...].	22%
21.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. III. Współdziałanie w sprawach publicznych. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	33. Prawo karne. Zdający: 3) przedstawia [...] prawa przysługujące ofierze, oskarżonemu i świadkowi. (IV etap z.p.) 2. Prawo i sądy. Zdający: 6) przedstawia uczestników i przebieg procesu sądowego: cywilnego i karnego [...]. (III etap) 15. Władza sądownicza. Zdający: 1) przedstawia organy władzy sądowniczej, zasady, wedle których działają sądy (niezawisłość, dwuinstancyjność) i przykłady spraw, którymi się zajmują.	39%
22.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (III etap) VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	(III etap) 27. Gospodarka w skali państwa. Zdający: 3) przedstawia główne rodzaje podatków w Polsce (PIT, VAT, CIT) [...]. (III etap) 28. Przedsiębiorstwo i działalność gospodarcza. Zdający: 1) wyjaśnia, na czym polega prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej.	30%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
22.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. (III etap) VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	(IV etap z.p.) 4. Edukacja i praca w Polsce i Unii Europejskiej. Zdający: 3) wyjaśnia, jakie możliwości zarabiania mają młodzi ludzie, jakie umowy mogą zawierać i jakie są zasady opodatkowania ich dochodów. (III etap) 24. Gospodarka rynkowa. Zdający: 1) przedstawia podmioty gospodarcze (gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo) i związki między nimi. (III etap) 28. Przedsiębiorstwo i działalność gospodarcza. Zdający: 2) przedstawia główne prawa i obowiązki pracownika; wyjaśnia, czemu służą ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.	11%
23.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.	36. Prawa człowieka. Zdający: 3) rozróżnia prawa i wolności osobiste, polityczne oraz ekonomiczne, społeczne i kulturalne [...]. 37. Ochrona praw człowieka w Polsce. Zdający: 1) przedstawia prawa i wolności zagwarantowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej [...].	45%
24.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. (IV etap z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.	34. Prawo administracyjne. Zdający: 3) wyjaśnia, jak odwołać się od decyzji i postanowień organów administracyjnych (odwołanie, zażalenie, skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego, skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego). 35. Obywatel wobec prawa. Zdający: 1) odnajduje w odpowiednim akcie prawnym przepis dotyczący wybranego kazusu prawnego i interpretuje go. (IV etap z.p.) 6. Ochrona praw i wolności. Zdający: 1) przedstawia główne środki ochrony praw i wolności w Polsce.	27%
24.2.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	38. Światowy i europejski system ochrony praw człowieka. Zdający: 3) charakteryzuje systemy ochrony praw człowieka w ramach Rady Europy [...]. 43. Integracja europejska. Zdający: 4) przedstawia cele, genezę i zasady działania Rady Europy; ocenia jej rolę we współczesnej Europie. (IV etap z.p.) 5. Prawa człowieka. Zdający: 3) podaje najważniejsze postanowienia [...] Europejskiej Konwencji Praw Człowieka [...]. (IV etap z.p.) 6. Ochrona praw i wolności. Zdający: 3) uzasadnia znaczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.	32%
25.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 3) charakteryzuje krótko działanie następujących organizacji: [...] IMF (Międzynarodowy Fundusz Walutowy), IBRD (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju) [...].	10%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
26.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 2) opisuje cele i metody działania ONZ oraz kompetencje jej organów (Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa [...]). 44. Europa wśród światowych mocarstw. Zdający: 2) przedstawia na przykładach znaczenie supermocarstw i mocarstw regionalnych dla ładu światowego.	24%
26.2.		44. Europa wśród światowych mocarstw. Zdający: 1) rozróżnia typy ładu światowych (jedno-, dwu- i wielobiegunowy), odwołując się do historii XX i XXI w.	11%
27.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany, jakie nastąpiły w Europie [...] po upadku komunizmu; 4) wyjaśnia, jak powstało NATO, jakie są jego cele [...]. (III etap) 20. Integracja europejska. Zdający: 4) wskazuje na mapie członków Unii Europejskiej [...].	14%
27.2.		42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany, jakie nastąpiły w Europie [...] po upadku komunizmu. (III etap) 22. Współpraca i konflikty międzynarodowe. Zdający: 1) wskazuje na mapie miejsca najpoważniejszych konfliktów międzynarodowych; omawia przebieg i próby rozwiązania jednego z nich.	7%
28.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	43. Integracja europejska. Zdający: 2) charakteryzuje sposób powoływania, działania i najważniejsze kompetencje instytucji Unii Europejskiej (Rada Unii Europejskiej, Parlament Europejski, Komisja Europejska, Rada Europejska, Trybunał Sprawiedliwości, Europejski Trybunał Obrachunkowy, Europejski Bank Centralny); 3) wyjaśnia, jak tworzone jest prawo unijne [...].	13%
29.1.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. (IV etap z.r.) VI. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.	40. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym. Zdający: 5) wskazuje i wyjaśnia przyczyny konfliktów zbrojnych we współczesnym świecie; 8) przedstawia inicjatywy na rzecz pokoju, demokracji i praw człowieka (w tym działania laureatów Pokojowej Nagrody Nobla). (III etap) 22. Współpraca i konflikty międzynarodowe. Zdający: 1) wskazuje na mapie miejsca najpoważniejszych konfliktów międzynarodowych; omawia przebieg i próby rozwiązania jednego z nich.	16%
29.2.		40. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym. Zdający: 2) charakteryzuje na przykładach najczęściej stosowane metody rozwiązywania sporów między państwami. (III etap) 1. Podstawowe umiejętności życia w grupie. Zdający: 3) przedstawia [...] podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie i między grupami.	33%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
30.	Temat 1 I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. III. Współdziałanie w sprawach publicznych. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. (IV etap z.p.) VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.	12. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 1) wymienia podmioty społeczeństwa obywatelskiego; 3) opisuje formy aktywności obywateli w ramach społeczności lokalnej, regionu [...]. 15. Demokracja – zasady i procedury. Zdający: 5) wyjaśnia, jak są przeprowadzane i jaką rolę odgrywają wybory we współczesnej demokracji; 6) wyjaśnia, czym jest referendum; rozważa, jak we współczesnym państwie można realizować inne formy demokracji bezpośredniej. 28. Samorząd terytorialny w Polsce. Zdający: 1) omawia formy demokracji przedstawicielskiej i bezpośredniej w samorządach terytorialnych; opisuje instytucję referendum lokalnego. (IV etap z.p.) 1. Młody obywatel w urzędzie. Zdający: 3) podaje formalne warunki, jakie spełnić musi obywatel, by wziąć udział w wyborach. (IV etap z.p.) 5. Prawa człowieka. Zdający: 2) wymienia podstawowe prawa i wolności człowieka [...]. (III etap) 5. Udział obywateli w życiu publicznym. Zdający: 1) przedstawia główne podmioty życia publicznego (obywatele, zrzeszenia obywatelskie [...] władza, instytucje publiczne, biznes itp.) i pokazuje, jak współdziałają [...] one ze sobą w życiu publicznym; 4) wyjaśnia, podając przykłady, jak obywatele mogą wpływać na decyzje władz na poziomie lokalnym [...]. (III etap) 7. Wyborcy i wybory. Zdający: 1) przedstawia argumenty przemawiające za udziałem w wyborach lokalnych [...]; 2) wymienia zasady demokratycznych wyborów [...]. (III etap) 16. Samorzady i ich znaczenie. Zdający: 1) uzasadnia potrzebę samorządności w państwie demokratycznym i podaje przykłady działania [...] samorządów mieszkańców. (III etap) 17. Gmina jako wspólnota mieszkańców. Zdający: 2) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy [...]. (III etap) 18. Samorząd powiatowy i wojewódzki. Zdający: 1) przedstawia sposób wybierania samorządu powiatowego i wojewódzkiego oraz ich przykładowe zadania.	12%

Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Temat 2	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	19. Modele ustrojowe państw demokratycznych. Zdający: 1) podaje cechy charakterystyczne różnych modeli ustrojowych państw demokratycznych [...]; 2) charakteryzuje krótko ustroje polityczne Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji [...]; 3) przedstawia zasady odpowiedzialności konstytucyjnej i politycznej; wskazuje, kto im podlega. 20. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wymienia i ilustruje przykładami funkcje władzy ustawodawczej; 2) zarysowuje główne funkcje izby wyższej i niższej parlamentów w wybranych państwach (w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych, Niemczech) [...]; 5) opisuje mechanizm tworzenia koalicji rządowej; wyjaśnia rolę opozycji w pracy parlamentu. 21. Władza wykonawcza w państwie demokratycznym. Zdający: 1) wyjaśnia, jaką rolę we współczesnych państwach może pełnić głowa państwa; podaje przykłady urzędujących głów państw (monarchów i prezydentów); 2) charakteryzuje kompetencje rządu w państwie demokratycznym i relacje między rządem a głową państwa.	
Temat 3	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Znajomość zasad i procedur demokracji. V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	23. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 4) przedstawia procedurę zmiany Konstytucji. 24. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) wymienia kompetencje Sejmu i Senatu w państwie [...]; 3) podaje przykłady stosowania w procedurze legislacyjnej polskiego parlamentu większości zwykłej, bezwzględnej i kwalifikowanej; 4) wyjaśnia szczególny charakter procedury uchwalania ustawy budżetowej. 25. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) określa główne kompetencje prezydenta w relacjach z parlamentem [...]. 30. System prawny Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) opisuje źródła prawa w Polsce oraz hierarchię aktów prawnych. (III etap) 13. Władza ustawodawcza w Polsce. Zdający: 1) przedstawia zadania i zasady funkcjonowania polskiego parlamentu, w tym sposób tworzenia ustaw.	

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH
(WEDŁUG ZADAŃ SPEŁNIAJĄCYCH DANE WYMAGANIE W NAJWIĘKSZYM STOPNIU)

